

Vstupná správa

Analýza rozpočtového procesu

Mesto Tisovec

Obsah

Úvodná informácia	3
Dôvody vzniku vstupnej správy	3
Základné informácie o programovom rozpočtovaní.....	5
Fakty a čísla o meste Tisovec	6
Analýza rozpočtového procesu.....	7
Analýza príjmov a výdavkov rozpočtu mesta Tisovec.....	7
Existencia regulačného rámca	9
Strategický rozmer v rozpočtovom procese	11
Rozpočtový proces a zodpovednosti.....	16
Organizačná štruktúra.....	21
Záver a plán práce.....	23
Príloha 1 - zoznam odkazov na webe.....	24
Príloha 2 – kontakty na účastníkov projektu za mesto Tisovec.....	26

Úvodná informácia

Dôvody vzniku vstupnej správy

Vstupná správa sa realizuje ako jeden z výstupov projektu Ministerstva financií SR s názvom *Projekt pilotnej implementácie programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov na úrovni samosprávy* (ďalej len „projekt“).

Cieľom projektu je prostredníctvom programových štruktúr formulovaných v pilotných subjektoch úspešne implementovať programové rozpočtovanie v miestnej a regionálnej územnej samospráve pre návrhy rozpočtov na roky 2009 – 2011.

Výber pilotných subjektov samospráv podliehal kritériu rôznej veľkosti zapojených subjektov a kritériu geografickej polohy v rámci územia SR tak, aby boli výstupy projektu v budúcnosti dostupné pre ďalšie subjekty miestnej a regionálnej územnej samosprávy.

Počet pilotných subjektov zapojených do projektu predstavuje spolu v 30 subjektoch samosprávy, pričom ich rozloženie je nasledovné:

Subjekt samosprávy	Počet
VÚC	3
Krajské mesto	3
Okresné mesto	13
Obec	11
Spolu	30

Jedným z miest, ktoré sa zapojili do projektu, je aj mesto **Tisovec**.

Cieľom vstupnej správy je preskúmať rozpočtový proces mesta Tisovec najmä z hľadiska:

- a) príjmov a výdavkov rozpočtu v časovom rade;
- b) existencie regulačného rámca;
- c) existencie strategického rozmeru v rozpočtovom procese a jeho uplatňovania;
- d) procesu prípravy rozpočtu, realizácie rozpočtu, jeho úprav, monitorovania a hodnotenia;
- e) existencie organizačnej štruktúry úradu vo vzťahu k tvorbe programovej štruktúry a definovaniu zodpovednosti;
- f) úloh jednotlivých subjektov v rámci mesta Tisovec (útvary, rozpočtové a príspevkové organizácie, zastupiteľstvo a pod.) na rozpočtovom procese.

Vstupná správa agreguje analytické a súčasne tak slúži ako:

- i) podklad pre individuálny prístup v rámci implementácie projektu a
- ii) východiskový bod pre tvorbu záverečnej správy projektu.

Základné informácie o programovom rozpočtovaní

V posledných desaťročiach začali mnohé krajiny Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj v rámci verejnej správy intenzívne využívať nástroje, ako strategické plánovanie, meranie a porovnávanie výkonnosti, riadenie či rozpočtovanie orientované na výkonnosť - na Slovensku označované ako programové rozpočtovanie.

Na úrovni ústrednej štátnej správy sa systém programového rozpočtovania v plnej miere zaviedol v roku 2004, počnúc ktorým rozpočtové kapitoly predkladajú svoje rozpočty aj v programovej štruktúre s cieľom zdôrazniť priority vlády vo forme zámerov a merateľných cieľov a tým aj prezentovať úspešnosť jednotlivých ministerstiev pri napĺňaní vládneho programu, ale aj ďalších úloh, ktoré im stanovuje napríklad národná alebo EÚ legislatíva.

Od roku 2009 sa „povinnosť“ pripravovať tzv. programové rozpočty vzťahuje aj na jednotlivé subjekty samosprávy - teda obce, mestá a vyššie územné celky. Znamená to, že rozpočty územnej samosprávy pre roky 2009-2011 už budú obsahovať údaje o zámeroch a cieľoch samospráv, čím sa podstatne zvýši informačná hodnota týchto dokumentov a súčasne sa implementujú základy pre plánovanie výdavkov v strednodobom časovom horizonte s možnosťou konfrontovať plány samosprávy so skutočnosťou, t.j. prezentovať v rozpočtoch ciele (výkonnosť samosprávy) a monitorovať ich dosahovanie.

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov.

Inými slovami, programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi (rozpočet samosprávy) a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy. Zavedenie programového rozpočtovania na úrovni samosprávy však neznamená rušenie platnej štruktúry a obsahu rozpočtov územnej samosprávy podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Fakty a čísla o meste Tisovec

Názov subjektu	Tisovec
Okres	Rimavská Sobota
Kraj	Banská Bystrica
Počet obyvateľov	4 107 ¹

¹ Údaje sú k roku 2006, (SODB-2001 = 4.167, 31.12.1995= 4.286)

Analýza rozpočtového procesu

Analýza príjmov a výdavkov rozpočtu mesta Tisovec

1.

Mesto nikdy nebolo predmetom ratingového hodnotenia. Rozpočet mesta Tisovec bol za posledné tri roky schvaľovaný ako prebytkový. Účtovná hodnota neobežného majetku obce k 1.1.2008 predstavuje hodnotu 407.545 tis. SKK.

2.

Zdroje príjmov mesta predstavujú vlastné daňové a nedaňové príjmy, granty a transfery a cudzie zdroje. Pohľadávky po lehote splatnosti z daňových príjmov predstavujú k 1.1.2008 sumu 1,7 mil. SKK, z nedaňových príjmov sumu 1,4 mil. SKK. Po roku 2006 sa zlepšil výber platieb od občanov - počet výziev a upomienok (predovšetkým poplatok za psa, komunálny odpad) výrazne klesol, problém naďalej pretrváva pri výbere dane z nehnuteľností. Úverové zaťaženie mesta Tisovec sa k 1.1.2008 pohybovalo na úrovni 2,3%,. Pre rok 2008 mesto Tisovec už schválilo čerpanie ďalšieho 20 mil. SKK úveru. Miera úverového zaťaženia však stále ostane pod úrovňou 5% príjmov samosprávy.

3.

Vo výdavkoch mesta v rámci schválených rozpočtov na roky 2008 – 2010 je možné sledovať snahu o úspornú výdavkovú politiku, keďže iba pri zákonne regulovaných výdavkoch je možné sledovať kontinuálny nárast (mzdy, odvody, energie). Naopak, v položkách materiál, údržba a služby, bežné transfery (pri ktorých môže manažment mesta ovplyvniť ich objem), je viditeľná snaha o udržanie výdavkov na stagnujúcej úrovni, prípadne až výrazné skokové zníženia, za ktorými sú zrejme aj nepopulárne racionalizačné opatrenia.

4.

Pri naplňaní rozvojových dokumentov mesta a zostavovaní rozpočtu na nasledujúci kalendárny rok, je permanentným problémom nemožnosť odhadnúť mieru úspešnosti projektov predložených pre štátne a európske dotačné fondy. Znamená to fakt, že financovanie ich prípravy môže predstavovať (v prípade zamietnutia rozsiahleho projektu) nie zanedbateľnú stratu resp. neefektívne vynaložené zdroje. Plánované a aj vytvárané rozpočtové prebytky smerujú do Rezervného fondu mesta s cieľom vytvoriť dostatočnú alokáciu na zabezpečenie:

- ❖ schopnosti spolufinancovania už podaných projektov (ku koncu roka 2006 táto suma predstavovala potrebu 3.840 tis. SKK pri úrovni 5% z obstarávacích nákladov projektových zámerov v obstarávacích cenách pre rok 2007),
- ❖ zlepšovania finančnej kondície mesta, s cieľom posilniť pozíciu mesta v rokovaníach s komerčnými bankami pri schvaľovaní komerčných úverov,
- ❖ možnosť financovania rozvojových aktivít z vnútorných zdrojov samosprávy.

Tabuľka 1: Prehľad príjmov a výdavkov rozpočtu mesta Tisovec v časovom rade

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK
Príjmy spolu	39 854	60 630	57 432	62 114	58 445	53 057	56 096
Výdavky spolu	39 732	52 151	52 794	55 405	58 315	49 616	52 862
Rozpočet spolu	79 586	112 781	110 226	117 519	116 760	102 673	108 958

Existencia regulačného rámca

1. Formálny regulačný rámec rozpočtových procesov v podmienkach mesta Tisovec upravujú:

1.1.

Štatút mesta Tisovec http://www.tisovec.com/view.php?cisloclanku=2006021303&selected_menu=1) v Tretej hlave (FINANCOVANIE A ROZPOČET MESTA) okrem §17 (krátko upravuje otázku rozpočtového provizória), §16 ktorý rámcovo informuje o rozpočte mesta uvádza dva významné body:

- ❖ Základom finančného hospodárenia mesta Tisovec je rozpočet mesta zostavovaný na obdobie jedného kalendárneho roka a schvaľovaný mestským zastupiteľstvom. Mestské zastupiteľstvo schvaľuje tiež jeho zmeny, kontroluje jeho čerpanie a schvaľuje záverečný účet mesta.
- ❖ Pred schválením sa rozpočet mesta musí zverejniť najmenej na 15 dní na úradných tabuliach v meste, aby sa k nemu mohli obyvatelia mesta vyjadriť (§ 9 Zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zmien a doplnkov). To isté sa týka záverečného účtu mesta.

1.2.

Organizačný poriadok MsZ (schválený uznesením MsZ dňa 27.3.2003) (http://www.tisovec.com/view.php?cisloclanku=2006050101&selected_menu=1) sa k procesom spojeným s prípravou rozpočtu vyjadruje iba rámcovo, keď definuje v:

- ❖ Čl. III. (Základné úlohy mestského zastupiteľstva) – povinnosť schvaľovať, kontrolovať rozpočtové otázky samosprávy v celej šírke problematiky
- ❖ Čl. IV. (Mestská rada) – organizuje práce na príprave rozpočtu mesta
- ❖ Čl. V. (Komisie) – vydávajú stanoviská k riešeniu najdôležitejších otázok života mesta, ktoré majú dopad na úsek, pre ktorý boli zriadené

2.

V podmienkach mesta Tisovec doteraz neexistuje samostatná interná smernica pre procesný, časový plán a rozdelenie kompetencií v otázke prípravy rozpočtu. Je však skutočnosťou, že gesčné oddelenie mestského rozpočtu – Oddelenie finančné a majetkové – prípravu takého regulatívu už plánovalo a to v nadväznosti na :

- ❖ Kontinuálny rast účtovných zápisov počnúc rokom 2004 (v prípade pokladne až o viac ako 50%) a s tým súvisiace časové nároky na monitoring a kontrolu výdavkov na úkor ostatných povinností v celom komplexe správy majetku a financií mesta
- ❖ Nárast mzdovej agendy v rámci MsÚ
- ❖ Zrušenie Mestského podniku Tisovec (2006) a prevedenie jeho záväzkov a pohľadávok, ako aj vedenie účtovníctva na toto oddelenie

K vypracovaniu tohto interného predpisu zatiaľ nedošlo a to iba z dôvodu najaktuálnejších povinností vyplývajúcich zo zmien v účtovaní samosprávy v roku 2008 (akruálne účtovníctvo, prechod na EUR) V 2.polovici roka 2008 plánovalo oddelenie začať venovať pozornosť aj príprave návrhu rozpočtu mesta na roky 2009-2011 v súlade s metodikou programového rozpočtovania.

2.1.

V podmienkach mesta Tisovec doteraz neexistujú štandardizované formuláre pre číselné ani dôvodové (textové) definovanie rozpočtovej požiadavky gestorov jednotlivých rozpočtových kapitol. Vo všeobecnosti je možné povedať, že rozpočtová požiadavka jednotlivých oddelení a organizácií mesta na nasledujúci rok je z ich strany formulovaná v podobe zoznamu výdavkov. Tento zoznam môže mať podobu výdavkového rozpisu písaného rukou (dobrovoľného združenia, či iné skupiny občanov dotačne napojené na mestský rozpočet) až po formát rozpočtového formulára v prípade rozpočtovej organizácie s vlastným účtovníkom/hospodárom (Základná škola Dr. V. Clementisa).

2.2.

Všetci aktéri vstupujúci do procesu prípravy a schvaľovania návrhu rozpočtu mesta Tisovec (t.j. vedúci pracovníci jednotlivých oddelení MsÚ, vedúci organizácií napojených na mestský rozpočet, ako aj funkcionári samosprávy a poslanci MsZ), poznajú viac rokov stabilnú podobu tohto dokumentu. Ide o dve tabuľky - príjmov a výdavkov zoradených v štruktúre funkčnej klasifikácie. Takto zostavený prehľad návrhu rozpočtu je podkladom pre všetky pracovné diskusie. V poslednej fáze pred schvaľovaním rozpočtu v Mestskom zastupiteľstve sa s takýmto návrhom rozpočtu v podobe funkčnej klasifikácie príjmov a výdavkov

oboznamuje aj verejnosť a to „spôsobom obvyklým“, t.j. na obecných tabuliach, ako aj na webovej stránke mesta:

- ❖ (http://www.tisovec.com/storage/rozpocet_2008.pdf) Návrh rozpočtu mesta na rok – 2008
- ❖ (http://www.tisovec.com/storage/rozpocet_schv_2008.pdf) Schválený rozpočet – 2008.

Tabuľka 2: Zhrnutie kapitoly

	Áno	Nie
Existencia regulačného rámca rozpočtového procesu		x
Existencia rozpočtového harmonogramu		x

Strategický rozmer v rozpočtovom procese

1.

Územný plán mesta Tisovec (ďalej iba ÚPD-Tisovec) bol schválený uznesením MsZ č. 447/2002 dňa 26.9.2002, spolu s VZN č.45/2002 o záväzných častiach ÚPD-Tisovec (vrátane investične náročných akcií v oblasti komunálnej aj dodávateľskej energetiky). **Energetická koncepcia mesta** v súlade s §31 zák. 657/2004 o tepelnej energetike bola taktiež vypracovaná a schválená v MsZ uznesením č. 68/2007 dňa 29.3.2007 a stala sa tak záväznou časťou ÚPD-Tisovec.

2.

Dokument „**I. AUDIT ZDROJOV MESTA TISOVEC**“ bol schválený ako **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tisovec** (ďalej iba PHSR-Tisovec) a to uznesením MsZ č. 860/2006.

2.1.

Skutočnosti, že PHSR-Tisovec:

- ❖ bol vypracovaný až v roku 2006
- ❖ nie je prezentovaný (ale ani iné strategické rozvojové dokumenty) na webovej stránke mesta <http://www.tisovec.com/>, a to aj napriek skutočnosti, že elektronickú informačnú politiku mesta je možné považovať za prít'azlivú a otvorenú
- ❖ bol vypracovaný v rámci rozvojového projektu mikroregiónu Muránska planina: „Trvalo udržateľný rozvoj znevýhodnených vidieckych oblastí“, takže mesto Tisovec nie je centrálnym bodom skúmania, ale je v dokumente časťou rozvoja vidieckeho celku
- ❖ prisudzuje postavenie hlavného gestora nad implementáciou odporúčaní Miestnej akčnej skupine – MAS, ktorá má právnu formu občianskeho združenia a
- ❖ administratívno-manažérske centrum MAS je na obecnom úrade Muránska Lehota (čo je centrom verejno-súkromného partnerstva horských obcí Muránska planina – Čierny Hron)

môžu naznačovať, že otázka prípravy vlastného programu strategického rozvoja, adekvátneho pre mesto Tisovec (teda pre samostatné mestské sídlo), nebola, alebo pre nedostatok „voľných“ zdrojov nemohla byť pociťovaná ako priorita.

3.

V rámci orgánov samosprávy a v rámci jednotlivých oddelení MsÚ Tisovec, existujú ešte ďalšie koncepčné, strednodobé dokumenty, napr.:

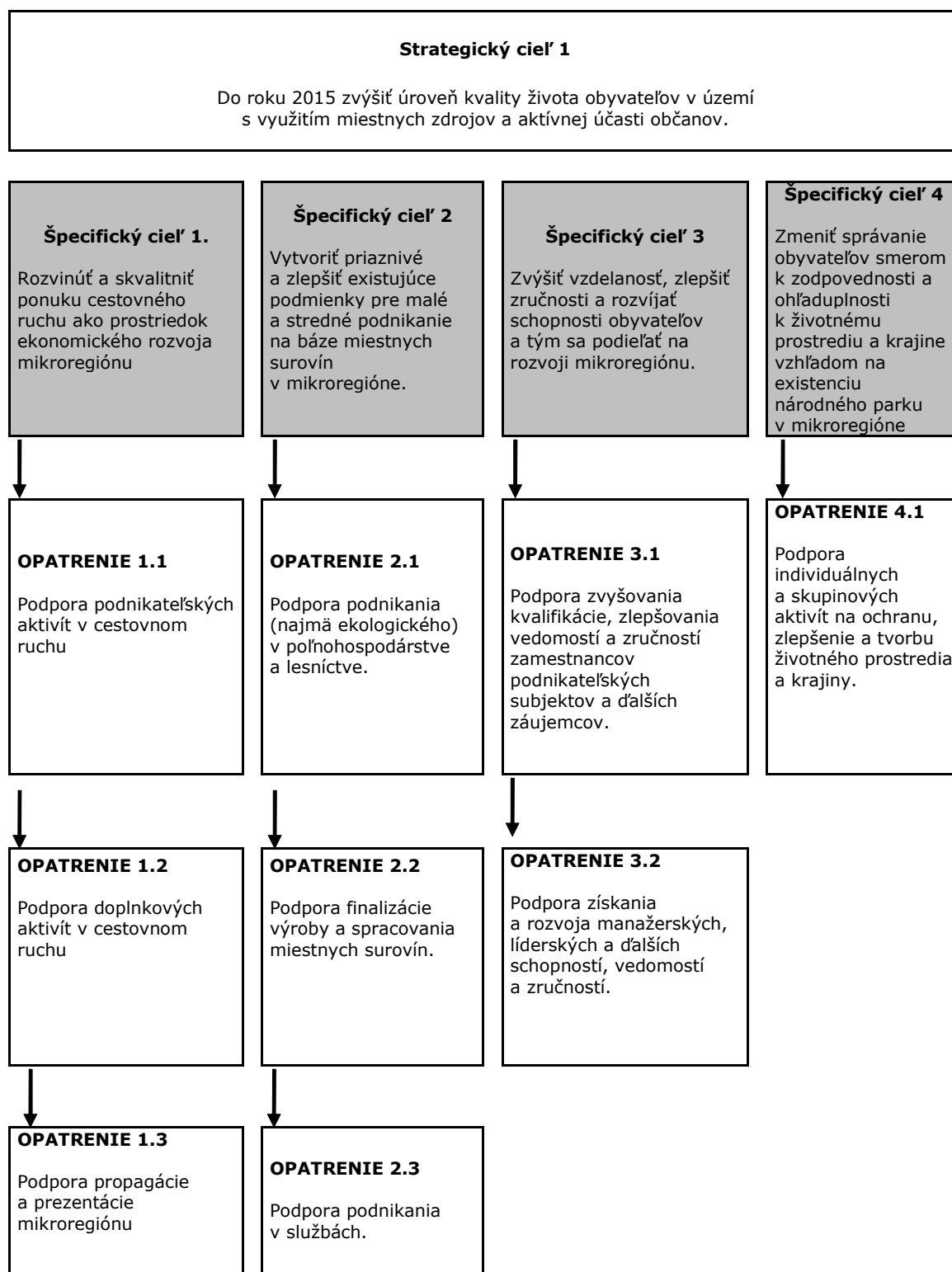
- ❖ v roku 2008 začala v meste príprava tzv. Komunitného plánu
- ❖ niektoré komisie MsZ vypracúvajú svoje plány činnosti na volebné obdobie (napr. Komisia kultúry a športu s každoročnou aktualizáciou tohto dokumentu)
- ❖ formou Uznesení MsZ sú potvrdzované projektové a rozvojové priority MsÚ pre dané volebné obdobie.

Ide o dokumenty s rôznou relevanciou a právnou silou (materiály komisií MsZ, materiály určené na vedomie, prípadne aj schvaľovanie v MsZ). Informácie v nich obsiahnuté bude potrebné brať do úvahy pri zostavovaní jednotlivých kompetenčných programov rozpočtu mesta Tisovec.

ANALÝZA PRVKOV PROGRAMOVÉHO ROZPOČTOVANIA/STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA:

1.

Prvky programového rozpočtovania/strategického plánovania – uvádzané v PHSR-Tisovec - sú nasledovné, vid' tabuľka nižšie:

2.

Všetky prvky (t.j. strategický cieľ /1/ – špecifické ciele /4/ – opatrenia /9/ - monitorovacie indikátory na úrovni vstupov, aktivít a výstupov /56/) uvedené v dokumente PHSR-Tisovec, ktoré by mali (mohli) byť využité v budúcej programovej štruktúre rozpočtu mesta Tisovec,

hovorí o implementačnom území celého mikroregiónu a nie špecificky o území mesta. Uznesenie MsZ č. 860/2006, ktorým bol tento dokument prijatý za oficiálny PHSR-Tisovca, neobsahuje žiadne ustanovenia k obsahovému rozpracovaniu na podmienky mesta. Nie je teda zrejmé, ktoré z uvedených špecifických cieľov a opatrení pokladá vedenie mesta Tisovec za okamžité priority a prostredníctvom ktorých aktivít a krátkodobých výstupových cieľov sú prenášané do operatívnych výkonov financovaných rozpočtom mesta. Z vyššie uvedeného dôvodu nie je ani možné určiť, ktoré z 56 navrhovaných monitorovacích indikátorov sú využiteľné aj v rámci zostavovania programového rozpočtu mesta.

Tento fakt bude preto podrobený ďalšiemu skúmaniu.

Tabuľka 3: Zhrnutie kapitoly

	Áno	Nie	Čiastočne
Existencia strategických dokumentov			x
Existencia vízie			x
Využitelnosť vízie pre projekt		x	
Existencia zámerov		x	
Využitelnosť zámerov pre projekt		x	
Existencia cieľov	x		
Využitelnosť cieľov pre projekt			x
Existencia merateľných ukazovateľov	x		
Využitelnosť merateľných ukazovateľov pre projekt			x

Rozpočtový proces² a zodpovednosti

Úlohy účastníkov rozpočtového procesu

1.

Kľúčovým hráčom v otázke udržiavania rozpočtového kolobehu v bezproblémovom chode je Oddelenie finančné a majetkové, ktorému v súlade s prípravou rozpočtu prislúchajú tri základné, cyklické kompetencie:

- Zostavuje návrh rozpočtu mesta (*PRÍPRAVA ROZPOČTU*)
- Pripravuje návrhy na zmenu rozpočtu a zabezpečuje ich vykonanie po schválení, vedie evidenciu schválených zmien rozpočtu a rozpočtových opatrení (*ZMENY*)
- Zabezpečuje kontrolu plnenia rozpočtu, vypracováva rozbor a správy o plnení rozpočtu a odstraňuje nedostatky (*MONITORING/ KONTROLA*)

Oficiálny pokyn na prípravu návrhu rozpočtu na budúci rok vychádza od primátora mesta. V rámci operatívnej porady vyzve vedúcich jednotlivých oddelení MsÚ na prípravu podkladov do tohto dokumentu – t.j. výdavkov, ktoré oddelenia plánujú na budúci rok.

1.1.

Oddelenie finančné a majetkové na základe štvrt'ročných výkazov pre Daňový úrad Rimavská Sobota, polročných správ o čerpaní rozpočtu, predkladaných do MsZ, ako aj poznatkov z mimo mestského komunálno-ekonomického prostredia, vypracuje interný rozpočtový náčrt - **1. prednávrh rozpočtu**. Tento dokument obsahuje:

- ❖ na strane VÝDAVKOV:
 - kvantifikáciu potrieb z titulu nedokončených akcií predošlého obdobia
 - všetky (a teda aj zjavne nereálne) návrhy nových výdavkov, ktoré boli doručené na oddelenie v priebehu kalendárneho roka a to akýmkoľvek spôsobom
 - kvantifikáciu vývoja mzdových nákladov v budúcom roku a požiadavky ostatných oddelení MsÚ a mestských organizácií napojených na rozpočet
 - rozpočtové požiadavky z pracovných komisií MsZ
- ❖ na strane PRÍJMOV: predbežný odhad príjmov + návrh na zmeny v tých položkách, kde je to v právomoci mesta (dane, poplatky,...)

1.2.

² Rozpočtový proces = príprava rozpočtu, realizácia rozpočtu, úpravy, monitorovanie a hodnotenie.

Paralelne s aktivitami v mestskom úrade začne pracovať aj 9 pracovných komisií MsZ (t.j. 7 kompetenčne orientovaných komisií, komisia-ZPOZ-„Človek-človeku“ a komisia-Výbor mestskej časti Rimavská Píla). Ich úloha v procese prípravy rozpočtu spočíva v tomto momente predovšetkým v zbere požiadaviek na financovanie a zostavení rebríčka priorít. Prostredníctvom pracovníkov MsÚ, ktorí sú zároveň tajomníkmi pracovných komisií MsZ, sa tieto informácie dostávajú na Oddelenie finančné a majetkové. Je obvyklé, že Oddelenie finančné a majetkové musí vytvárať tlak na týchto pracovníkov/tajomníkov pracovných komisií, aby pracovné komisie MsZ konali, t.j. plnili si svoje povinnosti včas počas celej prípravy rozpočtu.

3.

Výsledný **1. prednávrh rozpočtu** sumarizovaný Oddelením finančným a majetkovým ako prvá posudzuje gestorská komisia MsZ pre finančné záležitosti mesta – Ekonomická komisia. Posilnenie postavenia Ekonomickej komisie MsZ v rokovaní o rozpočte súvisí so znížením počtu poslancov MsZ na súčasných 9 poslancov (na základe zák. 612/2002 Z.z. k zmene došlo po voľbách v roku 2002). Dôsledkom tejto zmeny bolo uznesenie MsZ, že v Tisovci nebude vytvorená sedemčlenná Mestská rada. Gesciu v procese tvorby rozpočtu prevzala po Mestskej rade práve Ekonomická komisia MsZ. Táto právomoc obsahuje najmä dve kľúčové kompetencie v rokovaní o **1. prednávrhu rozpočtu**:

- ❖ urobiť 1. selekciu požiadaviek = predložených rozpočtových výdavkov
- ❖ rokovať s predsedami ostatných pracovných komisií MsZ a zadefinovať im finančné alokácie pre jednotlivé komisie pokrývajúce kompetenčné oblasti života mesta

Tieto sektorové pod-rozpočty sú po tomto rokovaní už viac-menej nemenné. V rozsahu týchto „rozpočtových balíčkov“ majú pracovné komisie MsZ významnú kompetenciu navrhovať, či vylučovať výdavkové priority na nasledujúci rozpočtový rok.

4.

Po tomto rokovaní Ekonomickej komisie MsZ opätovne spracujú svoje sektorové rozpočty jednotlivé pracovné komisie MsZ a cez tajomníkov pracovných komisií MsZ (viď bod 1.2. vyššie) ich doručia na Oddelenie finančné a majetkové.

5.

Oddelenie finančné a majetkové z týchto podkladov zostaví **1. oficiálny návrh budúročného rozpočtu**. Tento je predložený na prvé, neformálne rokovaní primátora s poslancami MsZ. V rámci tohto rokovania prebiehajú najintenzívnejšie a najvýznamnejšie

diskusie, čo sa týka výslednej podoby **oficiálneho návrhu budúročného rozpočtu**, t.j. o ktorých položkách a v akej výške sa budú oficiálne hlasovať v MsZ.

6.

Následné – decembrové – kroky v schvaľovaní rozpočtu, sú v meste Tisovec totožné s ostatným prostredím slovenských samospráv. Po prezentovaní **oficiálneho návrhu budúročného rozpočtu** na verejnosti „spôsobom obvyklým“ minimálne 15 dní pred schvaľovaním, nasleduje decembrové zasadnutie MsZ, ktoré rozpočet schvaľuje.

7.

Pre kompletizáciu rozpočtového obrazu mesta Tisovec je potrebné povedať, že výdavkový konsenzus sa v meste nachádza veľmi ťažko. Od roku 2003 až po rok 2007 mesto pravidelne vstupovalo s novým kalendárnym rokom aj do rozpočtového provizória, ako dôsledok neschválenia nového rozpočtu na prvý pokus – v decembri. Ide zrejme o súhru viacerých faktorov:

- ❖ tak vo vnútornej štruktúre mesta (znížením počtu poslancov a následným zrušením Mestskej rady mohlo dôjsť k porušeniu rovnováhy medzi orgánmi samosprávy)
- ❖ ako aj vo vonkajšom prostredí - predovšetkým sociálno-ekonomická depresia regiónu s pocitom nevyhnutnosti financovať veľké množstvo sociálnych a krízových úloh, ale aj nevyhnutných rozvojových impulzov

6.

Rozdelenie kompetencií v procese a časový rámec prípravy návrhu rozpočtu naznačuje tabuľka nižšie:

ČASOVÝ PLÁN - prípravy rozpočtu - (zvyková prax)			
ČO	KTO	KEDY	POZNÁMKA
Príprava 1. prednávrh rozpočtu - interný dokument	Odd.financií a majetku	september	z vlastnej iniciatívy
Výzva na začiatok príprav rozpočtu	Primátor	začiatok októbra	kompetencia vid' Štatút mesta + vid' poznámka nižšie
Príprava 1. návrhov za komisie MsZ	Komisie MsZ/pracovníci MsÚ ako tajomníci komisií	október	náhradné riešenie z titulu nevytvárania
Sumarizácia všetkých požiadaviek - 1. selekcia	Ekonomická komisia MsZ	október	Mestskej rady - dôsledok zníženia poslancov MsZ - 2002
Negociácie medzi Ekonomickou komisiou a predsedami ostatných komisií - 1. selekcia požiadaviek, definovanie rozpočtových balíkov pre kompetenčné oblasti	Ekonomická komisia MsZ + predsedovia 7 komisií MsZ	október	
1. oficiálny návrh rozpočtu predložený primátorovi	Ekonomická komisia MsZ- Oddelenie financií a majetku	začiatok novembra	
1. oficiálny návrh rozpočtu - rokovanie primátora a poslancov	primátor mesta	november	
Prezentácia návrhu rozpočtu na obecných tabuliach a web-e	Mestský úrad	začiatok decembra	kompetencia vid' Štatút mesta
Štandardné schvaľovanie rozpočtu	Mestské zastupiteľstvo	polovica decembra	kompetencia vid' Organizačný poriadok MsZ

zdroj: Oddelenia financií a majetku - 7.2.2008

7. Monitorovanie čerpania rozpočtu je priebežná, celoročná povinnosť Oddelenia financií a majetku. Z hľadiska kontroly je štandardom predkladanie výročných správ: Záverečný účet mesta, Správa kontrolóra mesta a Správa externého audítora do MsZ. Tieto správy popri finančno-rozpočtových a aj účtovných informáciách obsahujú aj textové komentáre k najvýznamnejším skutočnostiam v predošlom rozpočtovom roku.

7.1.

Oddelenie financií a majetku predkladá MsZ aj polročné správy o čerpaní rozpočtu. Sú predkladané v písomnej podobe a sú to predovšetkým číselné informácie. Písomná – textová informácia nie je ich hlavnou časťou, keďže predkladateľ pri tomto hodnotení dopĺňa písomné informácie verbálne v rámci diskusie, podľa potreby a na požiadanie poslancov MsZ.

7.2.

Významným príspevkom k nie iba finančnému hodnoteniu činnosti samosprávy (a teda hodnotenia hospodárnosti ale aj efektívnosti rozpočtu) sú výročné správy za predošlé obdobie. Predovšetkým ide o Správu o činnosti MsÚ za rok 2006 http://www.tisovec.com/storage/cinnost_MSU_2006.pdf, čiastočne aj o Správu o činnosti Mestskej polície-2006 (http://www.tisovec.com/storage/sprava_MP_r_2006.pdf) a v miere minimálnej aj o Správu o činnosti ZPOZ (http://www.tisovec.com/storage/ZPOZ_cinnost_03_06.pdf). Predovšetkým pri prvej zo správ sú výstupové ciele

jednotlivých kompetenčných výkonov oddelení MsÚ posudzované na základe objektívnych merateľných ukazovateľov.

Tabuľka 4: Zhrnutie kapitoly

	Áno	Nie	čiastočne
Existencia zámerov, cieľov, ukazovateľov v rozpočte		x	
Uplatňovanie strategického rámca v rozpočtovom procese			x
Existencia jasných úloh v rozpočtovom procese	x		
Existencia jasných zodpovedností v rozpočtovom procese	x		
Existencia jasných termínov v rozpočtovom procese	x		
Existencia monitorovania rozpočtu aj z hľadiska iného ako finančného			x
Existencia hodnotenia rozpočtu aj z hľadiska iného ako finančného	x		

Organizačná štruktúra

1.

Základný dokument samosprávy mesta - **Štatút mesta Tisovec** (http://www.tisovec.com/view.php?cislocikanku=2006021303&selected_menu=1) definuje postavenie primátora mesta Tisovec /§21/, hlavného kontrolóra mesta /§23/. Primátorovi mesta je priamo podriadený Prednosta MsÚ Tisovec.

2.

Organizačná štruktúra MsÚ Tisovec (<http://www.tisovec.com/storage/osmu.pdf>) definuje - v súlade so zákonom 369/1990 Zb. a násl. ako centrálny manažérsky bod MsÚ. Na čele úradu je prednosta MsÚ, ktorý úrad vedie a organizuje prácu úradu. Prednostovi patrí Kancelária prednostu MsÚ a úrad riadi prostredníctvom 4 oddelení:

1. Oddelenie sociálno-správne a školstva (4)

Úsek sekretariátu MsÚ, Úsek zabezpečovania činností orgánov mesta, Úsek sociálnych vecí, Úsek všeobecno-správny, Úsek CO, Úsek školstva

2. Oddelenie finančné a majetkové (2)

Financovanie a hospodárenie mesta, Správa daní a poplatkov, Účtovná a mzdová agenda, Účtovná evidencia a inventarizácia majetku, Fakturácia, pokladničné operácie

3. Oddelenie výstavby ŽP a RM (3+1)

Investičná činnosť mesta, Územné plány, stanoviská, Drobné stavby, stavebné úpravy, Verejné obstarávanie, BOZP, PO, Správa majetku mesta a bytový fond mesta, životné prostredie, ochrana prírody, odpadové hospodárstvo, osvedčenie SHR, podnikateľská činnosť, rozvoj CR a regionálny rozvoj, vodné hospodárstvo

4. Odbor kultúry a športu (3+1)

Kultúrny a spoločenský rozvoj, Mestská knižnica, Kino Pod Hradovou, Správa a prevádzka kultúrnych zariadení, Miestne umelecké súbory, ZUČ, Múzejníctvo a archívniectvo

Rozdelenie kompetencií a rozsahy pôsobnosti úsekov a oddelení MsÚ definujú **Organizačný poriadok** a **Pracovné náplne organizačných útvarov Mestského úradu v Tisovci** –.

Rozpočtové organizácie mesta Tisovec:

- ❖ Základná škola Dr. V. CLEMENTISA <http://www.zsfranti.edu.sk/>
- ❖ Základná umelecká škola, Tisovec

Organizácie založené mestom Tisovec:

- ❖ SLUŽBY MESTA Tisovec, s.r.o. (od 1.1.2007)
- ❖ MESTSKÉ LESY Tisovec, s.r.o.

Záver a plán práce

AD: Existencia regulačného rámca

1.

Aj v meste Tisovec sa potvrdzuje prax, že formálne regulačné smernice sa týkajú väčšinou účtovno-hospodárskej stránky monitoringu a kontroly už schváleného rozpočtu. Je to zrejme dôsledok jasne formulovaných požiadaviek štátnej legislatívy, a ich prenosu do vnútorných noriem samosprávy. Naopak, v procese prípravy rozpočtu prevládajú viac zabehnuté, zvykové prístupy riadenia celého procesu a zapájania jednotlivých aktérov. Absencia písomných usmernení formálne regulujúcich tento proces, kladie zvýšené nároky na individuálny prístup, trpezlivosť a v neposlednom rade na rozpočtové zručnosti gestora rozpočtu - v meste Tisovec sú to pracovníčky Oddelenia finančného a majetkového. To predstavuje riziká pre plnenie iných úloh oddelenia, ktoré sú eliminované iba ich osobným nasadením a neustálym pracovným vyťažením.

1.2.

Vypracovanie usmerňujúcej normy rozpočtového procesu si nemusí vyžadovať hľadanie celkom nových modelov. V niektorých prípadoch je postačujúce prispôbiť existujúci stav novým podmienkam a procesne ho popísať. Implementácia metodiky programového rozpočtovania v meste Tisovec poskytne počas realizácie projektu priestor na získanie dostatočného množstva informácií pre prípravu komplexného regulačného rámca rozpočtového procesu po ukončení projektu.

AD: Strategický rozmer v rozpočtovom procese

1.

Skutočnosť že mesto Tisovec si uznesením MsZ osvojilo Program hospodársko-sociálneho rozvoja pripravený ako strategicko-rozvojový dokument pre mikroregión, problematizuje jeho využitie pri tvorbe programového rozpočtu mesta. Bude preto potrebné prediskutovať:

- ktoré z navrhovaných prvkov strategického plánu pre mikroregión, pokladá manažment mesta Tisovec za aktuálne aj v mestskom prostredí,
- možnosť aktualizácie dokumenty pre podmienky mesta.

2.

V organizačnej štruktúre mesta nie je samostatné oddelenie strategického rozvoja, ale v rámci niektorých oddelení MsÚ boli v roku 2006 pripravené strategické projekty v objeme 77 mil. SKK. Otázky strategického rozvoja sa teda jednoznačne dotýkajú aj jednotlivých oddelení a organizácií založených mestom. Zapojenie týchto pracovníkov do projektu implementácie programového rozpočtovania objasní prienik medzi prvkami z PHSR-Tisovec a každoročnými rozpočtovými prioritami jednotlivých oddelení MsÚ.

3.

Pridanou hodnotou existencie aktualizovaného t.j. skutočne mestského dokumentu PHSR je, že by mohol obsahovo vyjasniť a objektivizovať diskusie o cieľoch samosprávy v rámci MsZ a tým aj uľahčiť hľadanie konsenzu pri budúcich hlasovaniach o rozpočte mesta na nasledujúce roky.

AD: Organizačná štruktúra

1.

V organizačnej štruktúre je možné sledovať miešanie organizačných zložiek (oddelenia) s popismi činností, ako dôsledok prelínania kompetenčných oblastí a kumulovaných pracovných pozícií. S cieľom dodržania logickej konzistentnosti a líniovej čistoty programovej štruktúry rozpočtu, si tento fakt bude vyžadovať zvýšenú pozornosť.

2.

V roku 2006 bol prednostkou MsÚ zrealizovaný interný personálny audit zamestnancov. Jedným z výstupov bolo aj zavedenie pravidelného hodnotenia a odmeňovania pracovníkov MsÚ podľa plnenia pracovných úloh. To predstavuje potenciál pre aktívny vstup určených pracovníkov do projektu implementácie programového rozpočtovania v podmienkach mesta Tisovec.

Príloha 1 - zoznam odkazov na webe

1. Základné linky

- <http://www.tisovec.eu> , <http://www.tisovec.com> Mesto Tisovec:
- <http://www.muranskaplanina.com/> - prezentácia miest regiónu

2. Základné organizačné dokumenty:

- http://www.tisovec.com/view.php?cisloclanku=2006021303&selected_menu=1 - Štatút mesta Tisovec
- http://www.tisovec.com/view.php?cisloclanku=2006050101&selected_menu=1- Organizačný poriadok MsÚ Tisovec
- <http://www.tisovec.com/storage/osmu.pdf> - Organizačná štruktúra MsÚ
- http://www.tisovec.com/view.php?cisloclanku=2006050101&selected_menu=1- Organizačný poriadok MsZ
- http://www.tisovec.com/view.php?cisloclanku=2006050102&selected_menu=1- Rokovací poriadok MsZ

3. Iné, externé dokumenty s potenciálnym dopadom na Mesto Tisovec

- [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/9293797A351FFCF0C1257364003FF63E/\\$FILE/uznesenie_804_2007.doc](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/9293797A351FFCF0C1257364003FF63E/$FILE/uznesenie_804_2007.doc) - uznesenie Vlády SR č. 804/2007 z 26.9.2007 k analýze sociálno-ekonomickej situácie okresu Rimavská Sobota a návrhom na zlepšenie v sociálnej, hospodárskej a kultúrnej oblasti
- [http://www.vucbb.sk/ganet/vuc/bb/Zastupitelstvo.nsf/wdoc/af1d7dc5e6784391c12573720021a1bc/\\$FILE/15_03_material.pdf](http://www.vucbb.sk/ganet/vuc/bb/Zastupitelstvo.nsf/wdoc/af1d7dc5e6784391c12573720021a1bc/$FILE/15_03_material.pdf) - odporúčanie bod D - pre VUC-Banská Bystrica z uznesenia Vlády SR č. 804/2007 z 26.9.2007 k analýze sociálno-ekonomickej situácie okresu Rimavská Sobota a návrhom na zlepšenie v sociálnej, hospodárskej a kultúrnej oblasti
- http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/pdf/library/methodology/leader_approach_sk.pdf - Prístup LEADER – základný sprievodca (Zakladanie miestnych akčných skupín je navrhovanou formou inštitucionalizácie manažmentu cez súkromno-verejné partnerstvo v rámci prístupu LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale - Nariadenia rady (ES) č. 1698/2005 z IX/2005 o podpore programov integrovaného rozvoja pre vidiecke oblasti prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka).

Informácie o aktivitách (prvkoch a projektoch) niektorých gestorov v rámci MsÚ Tisovec:

- ❖ http://www.tisovec.com/storage/cinnost_MSU_2006.pdf - správa o činnosti MsÚ za rok 2006
- ❖ http://www.tisovec.com/storage/sprava_MP_r_2006.pdf správa o činnosti Mestskej polície za rok 2006
- ❖ http://www.tisovec.com/storage/ZPOZ_cinnost_03_06.pdf prehľad o činnosti ZPOZ za obdobie 1.1.2003 – 1.1.2006

Dokumenty na požiadanie u prednostu MsÚ: zkederova@tisovec.com

- ❖ Smernica Pracovné náplne organizačných útvarov Mestského úradu v Tisovci
- ❖ Smernica Organizačný poriadok

Príloha 2 – kontakty na účastníkov projektu za mesto Tisovec

Útvar	Zamestnanci (mená)	Vedúci útvaru (meno)	Telefón	Mobil	Email
Primátor	Denisa Mániová	Ing. Peter Mináč	047/5493 267		pminac@tisovec.com dmaniova@tisovec.com
Zástupca primátora		Mgr. Mário Keleti			
Prednostka MsÚ		JUDr. Zuzana Kederová	047/5493 147	0902-255-660	zkederova@tisovec.com
Kontrolór		Bc. Katarína Mešková	047/5493 148		kmeskova@tisovec.com
Mestská polícia		Ján Martiniak			
Oddelenie sociálno-správne a školstva	Ida Krišková Božena Brádňanová		047/5493 236		
Matričný úrad Tisovec		Danka Lazáková	047/5493 266		
Oddelenie finančné	Iveta Miškove	Mária Bagačková	047/5493 148		mbagackova@tisovec.com

a majetkové					imiskove@tisovec.com
Oddelenie výstavby, životného prostredia a rozvoja mesta	Ing. Danka Bálintová, Jana Maďarová		047/5493 265		dbalintova@tisovec.com jmadarova@tisovec.com
Oddelenie kultúry a športu	Jiří Brož	Mgr. Štefan Sabó	047/5493 470		kultura@tisovec.com kultura@tisovec.com
Knižnica A. H. Škultétyho		Miroslava Kojnoková	047/5493 264		kniznicaahs@tisovec.com
Komunitné sociálne pracovisko	Irena Vetráková	Irena Milecová	047/5493 197		mesto@tisovec.com
Mestské lesy Tisovec spol. s r.o.		Ing. Karol Kubíni	047/5494 564, 5211150, 5211151		
Služby mesta Tisovec s.r.o.		Ing. Štefan Bálint	047/5494 548, 5494 549		